

سالک یک بیماری پوستی است که بوسیله گزش پشه خاکی آلوده به نوعی انگل، منتقل می شود. سالانه حدود دو میلیون مورد بیماری در سراسر دنیا و از جمله ایران اتفاق می افتد. سالک در کشور ما در بسیاری از نقاط وجود داشته است بطوری که در استان های گلستان، سمنان، اصفهان، یزد، کرمان، فارس، هرمزگان، بوشهر، اهواز، ایلام و سیستان و بلوچستان شیوع بالایی دارد و سالانه بالغ بر ۲۰ هزار مورد مبتلا به سالک در کشور ثبت و گزارش می شود.

سالک توسط گزش برخی گونه های پشه خاکی آلوده منتقل می شود. در ایران دو نوع سالک: ۱- شهری (نوع خشک) و ۲- روستایی (نوع مرطوب) وجود دارد.

سالک نوع شهری (خشک) مخزن بیماری عمدتاً بیماران مبتلا و بطور تصادفی سگها می باشند و پشه خاکی ماده پس از خونخواری از اطراف زخم سالک آلوده شده و در خونخواری مجدد در فرد سالم باعث انتقال بیماری می شود. در سالک نوع روستایی (مرطوب) موش های صحرائی مخزن بیماری می باشند و پشه خاکی ماده پس از خونخواری از موش صحرائی مبتلا، آلوده شده و در خونخواری مجدد در فرد سالم باعث انتقال بیماری به او می شود.

پس از چند هفته تا چند ماه از گزش پشه خاکی آلوده برجستگی کوچک قرمز رنگی ظاهر شده که بتدریج بزرگ و بزرگتر شده و مرکز آن زخم می گردد. تعداد ضایعات معمولی یکی است ولی ممکن است متعدد نیز باشد.

ترشحات چرکی در روی زخم وجود دارد و اطراف آن قرمز و برجسته است که به همین دلیل به آن نوع مرطوب گفته می شود.

در سالک نوع شهری ضایعه معمولاً بدون ترشح و چرک است لذا به آن نوع خشک نیز می گویند.

ضایعه سالک شکل یک زخم بدشکل ممکن است برای بیشتر از یک سال باقی بماند که موجب اثرات روانی در بیمار حتی پس از بهبود می گردد. در برخی موارد با تهاجم به پلک و بینی ممکن است موجب ایجاد ضایعه (اسکار) ماندگار در چهره و با تغییر شکل شدید در قیافه بیمار گردد.

با رعایت موارد ذیل می توان احتمال ابتلا به سالک را بسیار کاهش داد و یا اصلاً مبتلا نگردید .

- در مناطقی که این بیماری وجود دارد حتی الامکان در هنگام غروب آفتاب و شب از خانه خارج نشوید ، چون در این زمان پشه خاکی حداکثر فعالیت را دارد .
- روی پنجره ها توری مناسب نصب و پشت درها پرده مناسب آویزان کنید تا امکان ورود پشه خاکی به داخل خانه به حداقل برسد .
- در هنگام غروب آفتاب و در طول شب از پشه بند آغشته به حشره کش استفاده کنیم .
- برای از بین بردن پشه ها در داخل اتاق ها از اسپری حشره کش استفاده کنیم .
- در صورت بروز سالک درمان خود را جدی بگیریم زیرا در نوع شهری امکان انتقال بیماری به افراد سالم وجود دارد .
- خانه خود را با فاصله مناسب از اصطبل دام ها بسازید .
- در جمع آوری و دفع مناسب زباله ، نخاله های ساختمانی مکان های مناسبی برای تکثیر پشه خاکی می باشند دقت کنید و با مسئولین مربوطه همکاری نمایید .
- جهت معدوم کردن جوندگان در نوع روستایی با مسئولین ذیربط همکاری نمایید .
- در کنترل بیماری درسگ ها و نگهداری بهداشتی سگ ها در نوع شهری با مسئولین همکاری نمایید .

:

چون بیماران مخزن بیماری می باشند . حتماً لازم است بیماران تحت درمان قرار گیرند که با درمان و بهبودی حالت مخزن بودن آنها از بین می رود . لذا خطر آلوده شدن پشه خاکی ها و انتقال بیماری وجود نخواهد داشت .

:

فقط موارد خاص تحت درمان قرار می گیرند که شامل : ضایعات بیشتر از ۳ سانتی متر ضایعات موجود در صورت ، تعداد بیشتر از ۳ ضایعه و وجود ضایعه در روی مفاصل می باشند .
درمان سالک به دو صورت موضعی و عضلانی انجام می شود . درمان موضعی بصورت تزریق دارو به اطراف زخم هفته ای یکبار (حداکثر ۱۲ هفته) انجام می گیرد و درمان عضلانی بصورت تزریق روزانه دارو به مدت ۱۴ روز (در نوع روستایی) و ۲۱ روز (در نوع شهری) می باشد .

بیماری تب مالت یکی از بیماریهای عفونی قابل انتقال از حیوان به انسان است که عامل آن میکروبی به نام بروسلا می باشد .

:

تب مالت در انسان باعث ایجاد بیماری در اعضای مختلف بدن از جمله قلب ،مفاصل ، استخوان و... می گردد که درمان آن طولانیمدت ،پرهزینه و به سختی امکان پذیراست . همچنین این بیماری در دام باعث کاهش وزن ، کمبود شیر سقط جنین و تلفات بالا می گردد که می تواند از نظر بهداشتی و اقتصادی تبعات جبران ناپذیری برای فرد و جامعه به دنبال داشته باشد .

:

علائم بیماری تب مالت در انسان متنوع بوده و شامل تب مداوم یا نامنظم با دوره های متفاوت ، سردرد ، خستگی ، عرق فراوان ، لرز ، بیحالی ، کاهش وزن ، درد مفاصل ، کمردرد و دردهای شکمی می باشد . این علائم معمولاً بین ۱ تا ۳ هفته و گاهی اوقات ۶ تا ۱۷ ماه بعد از ورود میکروب به بدن آشکار می شود .

:

❖ مصرف شیر خام و فرآورده های لبنی آلوده و غیر پاستوریزه به خصوص پنیر تازه و خامه و سرشیری که از شیر نجوشیده تهیه شده است .

❖ تماس مستقیم با بافت های حیوانی آلوده نظیر خون ، ترشحات رحمی و جنین سقط شده

❖ انتقال تنفسی از طریق ذرات موجود در هوای آغل و اصطبل آلوده

:

❖ خودداری از مصرف مواد لبنی مشکوک مثل شیر خام ، پنیر تازه ، خامه و سرشیر غیر پاستوریزه

❖ جوشاندن شیر به مدت ۵ دقیقه میکروب تب مالت را از بین می برد .

❖ استفاده از سالک تنفسی هنگام ورود به اصطبل و جمع آوری فضولات حیوانات

❖ دور نگه داشتن حیوانات از محل زندگی انسان

❖ استفاده از دستکش ، کلاه ، ماسک ، عینک و روپوش جهت دامپزشکان ، چوپانان ، دامداران و پرسنل

کشتار گاهها

(CCHF)

بیماری حاد ویروسی خونریزی دهنده قابل انتقال از حیوان به انسان می باشد . بیماری در دامها علائم قابل توجهی ندارد و پس از گزش کنه آلوده ، ویروس کمتر از یک هفته در بدن دام باقی می ماند . مخزن اصلی ویروس در طبیعت کندسخت از خانواده هیالوما می باشد . ویروس در تمام مراحل تکامل کند در بدن کنه باقی می ماند و از طریق زخم به قسمتهای بعد منتقل می گردد .

:

- تماس با دامهای آلوده
- تماس با خون و ترشحات لاشه دام آلوده در زمان زیح
- گزش کنه یا دستکاری و له کردن آن
- تماس با خون و ترشحات بیمار آلوده

:

بیمار بطور ناگهانی دچار تب ، سردرد و درد عضلانی می گردد ، ممکن است درد پشت چشم ، دل درد ، اسهال و استفراغ نیز ایجاد شود . معمولاً پس از ۴ روز بیمار دچار خونریزی جلدی و مخاطی روی تنه و ساق دستها و پاها می شود . علاوه بر این ممکن است خونریزی از لثه ، دهان ، معده ، بینی و رحم ، گوش و ملتجه ایجاد شود .

:

تشخیص بیماری بر اساس اندازه گیری پادتن های خون و جداسازی ویروس از خون می باشد .

:

اساس درمان مراقبت از بیماری و درمان حمایتی عمومی است . ریباورین داروی ضد ویروسی موثری است که توسط مراکز بهداشت شهرستانها در صورت نیاز توزیع می شود .

:

- ۱- زیح دامها در کشتارگاهها
- ۲- استفاده از وسایل ایمنی شامل : کلاه ، عینک ، ماسک ، روپوش ، پیش بند پلاستیکی ، دستکش ، چکمه درهنگام زیح دام
- ۳- حفاظت فردی جهت جلوگیری از گزش کنه شامل استفاده از پیراهن آستین بلند - شلوار بلند - چکمه و دستکش درهنگام تماس با دام
- ۴- تعویض لباس - چکمه و دستکش پس از تماس با دام و شستشوی آنها
- ۵- نگهداری گوشت تازه بمدت ۲۴ ساعت وجگر ۴۸ تا ۷۲ ساعت دریخچال (در دمای ۴-۰ درجه) و استفاده پس از آن
- ۶- عدم جداسازی کنه با دست بدون دستکش از بدن دام
- ۷- استفاده از وسایل ایمنی درهنگام تماس با موارد مشکوک تب خونریزی دهنده کریمه کنگو بخصوص اگر بیمار دچار خونریزی شده باشد شامل : کلاه ، عینک ، سالک ، دستکش ، چکمه ، پیش بند پلاستیکی

بیماری هاری یکی از مهم ترین بیماریهای مشترک بین حیوان و انسان است که در خیلی از مناطق جهان شایع بوده و در ایران نیز یک اولویت مهم به شمار می آید. هاری یک بیماری بسیار خطرناک و کشنده ویروسی است. بیماری مخصوص گوشتخواران اهلی و وحشی بوده و انسان و سایر حیوان های خونگرم پستاندار به طور تصادفی و اغلب از طریق حیوان گزیدگی به آن مبتلا می شوند.

پس از اینکه انسان و یا حیوان مورد گزش توسط حیوان هارقرار گرفت ویروس هاری از طریق آب دهان این حیوان به محل زخم وارد می شود و در لابه لای عضلات تکثیر پیدا می کند و از عصب بالا رفته و خود را به مغز می رساند و باعث ایجاد بیماری هاری می گردد.

درصد کشندگی بیماری بالا و صددرصد است بطوری که پس از ظهور علائم بیماری در انسان و یا حیوان، درمان امکانپذیر نبوده و بیمار ظرف یک یا دو هفته خواهد مرد.

:

- ۱- خودداری از نگهداری سگ و گربه در منزل مگر در موارد استثنایی و در صورت نگهداری، قلاده زدن، واکسیناسیون آنها علیه هاری
- ۲- خودداری از تردد سگ های خانگی و صاحب دار در معابر عمومی و پارک ها
- ۳- جلوگیری از نزدیک شدن کودکان به سگ های ولگرد
- ۴- توجه خاص به گاز گرفتگی حیوان ها هر چند جزئی و به صورت خراش باشد و مراجعه فوری فرد مجروح به مرکز بهداشت شهرستان
- ۵- خودداری از ریختن زباله و پسماندهای غذایی در اطراف منازل و گذرگاهها و معابر عمومی و استفاده از کیسه های مخصوص حمل زباله
- ۶- همکاری با ماموران شهرداری و اداره کل حفاظت محیط زیست در نابودی سگ های ولگرد
- ۷- جلوگیری از تماس سگ های خانگی با سگ های ولگرد
- ۸- در صورت بروز هر گونه تغییر رفتار در حیوان ها مراتب باید فوری به دامپزشکی اطلاع داده شود.
- ۹- شستشوی فوری محل جراحت با آب و صابون به مدت ۲۰-۱۵ دقیقه
- ۱۰- خودداری از پانسمان و بنخیه زدن محل جراحت